

Utdrag ur **Två kaffe, tack!**

av Trygve Bång

Det hade blivit en trevlig vana att träffa monsieur och Elan på baren vid apéritifdags. Vi hade ingen uttalad överenskommelse, det bara blev så. För varje gång vi träffades djupnade samtalen och därmed vänskapen. Efter ca en veckas bekantskap blev jag oväntat inbjuden till B:s ateljé. Jag säger oväntat eftersom fransmän oftast föredrar att träffa sina vänner utanför hemmet. Det tog fem minuter att promenera till ateljén. Den låg i ett av grå husen vid rue Wilson, som jag ofta passerat under mina kvällspromenader. Kanske hade jag, innan jag lärt känna B., gått förbi och blivit utskälld av Elan. Nu var jag mer än välkommen. Porten mot gatan var hög och infälld i muren. Vi steg in i en rymlig hall med vackert stengolv. Ut mot trädgården vette två spröjsade fönsterdörrar. En rektangulär gräsmatta sträckte sig ner till floden. På tomten låg ytterligare ett hus, en postmodernistisk skapelse i glas och betong.

– Min ateljé, sa B. Var så god och stig in.

Det var ett ovanligt hus jag trädde in i. Takhöjden var säkert tio meter och högsta punkten bestod av en väldig tetraformad glaslanternin. Väggarna var av rå betong. Man såg avtrycken från de brädor, som en gång bildat gjutform.

– Någon gång om året öppnar jag min ateljé för besökare, sa B. Det kan vara stora företag eller institutioner som är intresserad av en monumentalskulptur. Den ovane kan behöva en vägledning. På utställningar pekars ofta mycket små detaljer ut, men det som inte är utpekats observeras kanske inte. Livet och konsten består av mängder med detaljer. Folk kommer till ateljén inte bara för att se mina arbeten, men också hur jag lever. Var är hans säng? Var lagar han maten? Var gör han sina behov? Var ligger hans skitiga underkläder? För människorna är detaljerna viktiga. Detaljerna leder så småningom till konstverket, monsieur. Tråkar jag ut er?

– Inte alls, sa jag sanningsenligt. Den analys ni gör intresserar mig i högsta grad.

Han fortsatte:

– Vad kommer först när något nytt skapas? Det är det nog ingen som vet. De mänskliga organ jag skapat är detaljer, intressanta detaljer. Jag intar en position, för att göra verken mer levande, mer intressanta, mer bisarra. Att göra det oväntade, att föra två ovidkommande ting samman, är att skapa en ny relation. På en skulptur tussade jag ihop en människas öra med en korv till exempel. För att uppnå starka effekter använder jag mig ofta av kroppsdelar. En dag passerade jag en slaktares affär, i skyltfönstret låg en gristunga. Jag köpte den och tog den till

ateljén som en modell. Denna muskel, detta intima organ använder vi varje dag och till olika saker. När vi äter, talar, kysser, gör grimaser osv. Här ser ni den största tungskulptur jag någonsin gjort, tre och en halv meter hög. Den skall eventuella köpas av ett telecomföretag och placeras i deras lobby som en påminnelse om att deras produkter inte skulle existera utan den mänskliga tungan. Är det inte en fascinerande tanke?

I sin eget hem var B. en annan människa än den jag mött på baren. Han talade högre och säkrare. Kinderna rodnade av självmedvetenhet. Såg inte ögonbrynen ut som dolkar? Jag började bli osäker på om han var en riktig berömdhet eller bara en bildad stolle.

– Och här. En skulptur i gips som heter ”Testiklar”. Vad säger ni? Fullständigt naturtrogna eller hur. Fast lite större. I själva verket är storleken relaterade till Michelangelos staty ”David. Om den vore 32 meter hög skulle dessa testiklar passa. Han tittade på mig. Kinderna blossade, han var i sitt esse. Under hans lugna yta vilade kanske en passiv vulkan. Var ett utbrott på gång?

Han visade ytterligare en skulptur, underarmar i naturlig storlek avhuggna vid armbågen. Materialet var aluminium. De stod på en vit platta.

– Den här kallar jag: Arms for holding my head. För att stödja mitt huvud, som är något för stort, gjorde jag min högra arm i aluminium. Händerna och fingrarna har olika funktioner: som öronkliare, näspetare och hårkraftsare. Dessutom finns en tänkande, en hostande och en gäspande arm.

Jag ansträngde mig för att se neutral ut. Jag tittade mig om för att se var utgången fanns och repeterade tyst några ursäkter om jag hastigt ville lämna lokalen. Elan var också förändrad. När B. höjde rösten reste han ragg och visade tänderna. Jag försökte föra in samtalet på ett lugnare ämne.

– Är ni intresserad av publikens reaktion på era verk eller är den likgiltig? frågade jag.

Han tittade skarpt på mig.

– Jag är glad att ni ställde den frågan. Naturligtvis gör jag skulpturerna för mig själv. Jag kan bara säga vad jag gjort. Vad man tar in kommer ut. Ett konstverk är komplext, ju mer komplext ju större publik kan det få. Jag är glad om mina verk kan få någon att reagera. Likgiltighet är det värsta. Han hade lugnat sig och talade med lägre röst. Elan hade lagt sig ner på golvet och slickade sig på tassen.

– Jag minns en utställning på ett Paris-galleri. Efter vernissagen besökte jag galleriet tre gånger. Varje gång var samme man där. Jag frågade honom vad han tyckte. Första gången tyckte han verkligen om det. Andra gången var han inte säker och tredje gången hade han bestämt sig: Han tyckte inte om det.

Det var fantastiskt, jag lärde mig något om mig själv.

Vi skakade hand och han följde mig till dörren.

– A demain, sa han kraftfullt. Han var åter sitt gamla jag.

– A demain, svarade jag.

Min stämna var betydligt svagare.